

Теләче районы Югары Кибәхужа
урта гомуми белем бирү мэктәбенең
Ю.А.Гагарин исемендәгे балалар оешмасының
ЭШЧЭНЛЕК ПРОГРАММАСЫ

Эчтәлек

1. Аңлатма языы	2
2. Максат һәм бурычлар	3
3. Программаны тормышка ашыру ысуллары.....	4
4. Программаны тормышка ашыруда катнашучылар.....	5
5. Тормышка ашыру сроклары	5
6. Программаның структурасы.....	5
7. Юнәлешләре буенча эчтәлеге.....	6
8. Календарь-тематик планлаштыру.....	7
9. Йомгаклау (көтөп алган нәтижәләр).....	12
10. Кулланылган әдәбият.....	18
11. Күшымталар.....	18

Аңлатма языу

Балалык еллары һәркем тормышында шәхес буларак үсеш чоры. Балачакта һәркем файдалы эштә катнашырга , яштәшләре белән тиешле дәрәҗәдә аралашырга, коллективта үзен күрсәтә, танылырга омтыла. Тәрбия эше бервакытта да жинел бирелми. Бүгенге көндә бу аеруча актуаль мәсьәлә. Хәзер барлык көчебезне балалар тәрбияләүгә куярга тиешбез. Кызлар һәм малайларның төрле оешмаларга берләшеп, файдалы эшчәнлек алыш барулары табигый хәл. Һәр бала үзенчә сәләтле, талантлы. Баланың бирелгән сәләте тулысынча ачылсын өчен акыллы оештыручи кирәк. Балалар оешмалары - ижтимагый тормыш мәктәбе ул. Анда катнашу һәм вакытны файдалы, кызыклы итеп үткәрергә, шәхес буларак танылырга ярдәм итә. Үз оешмаларында балалар демократиягә һәм хәбәрдарлыкка, башкаларны инандырырга, кирәkle фикерләрне тыңлый белергә, активлыкны күрсәтергә, уңай традицияләрне сакларга, яңаларын барлыкка китерергә өйрәнәләр. Элеге программада Миннегали Ногманов исемендәге балалар оешмасының ук эшчәнлеге чагыла. Программа 1 елга (2016-2017 нчы уку елына) төзелде. Программаның төп үзенчәлеге : балаларның яшь үзенчәлекләрен , мөмкинлекләрен исәпкә алу. Балаларның кызыклы, файдалы тормыш белән яшәвенә аларның кечкенәдән инсафлы, әдәпле булып үсүләренә ирешү – төп бурычның берсе.. Оешмада башкарыла торган эшләр мөстәкыйльлеккә, ирекле аралашуга, сәләтене үстерергә өйрәтә. Уку елы башында без президент сайлаулары үткәрәбез. 7-10 сыйныфлардан президентка кандидатлар күрсәтелә, тавыш бирү хисабына сайлап қуела һәм 3 ел буена эшли. Укучылар жыеннарында үзенең программасы белән таныштыра. Оешма 10 отрядны үз эченә ала. Һәр отрядның житәкчесе һәм ярдәмчеләре билгеләп қуела. Уку елы дәвамында балалар оешмасы бик күп эшләр эшли. Укучыларны яшь үзенчәлекләренә карап өч төркемгә бүләбез. Эзтабарлар берлеге - 8 (3 отряд 1,2, ,4 сыйныфлар) Варислар берлеге - 28 (4 отряд 5,6,7,8 сыйныфлар) Укучылар үзидарәсе 15 (Згруппа 9,10,11 сыйныфлар) Балалар оешмасы “Эзтабар юлдашы”, “Мирас юлы” , “Галстуклылар иле”, “Сыйныф бердәмлеге” программалары буенча төрле юнәлештә эш алыш бара. Бу программаларга таянып балалар үзләренең күптөрле кызыксынуларын тормышка ашыралар, яхши булырга, кыенлыklарны жинәргә өйрәнәләр. Балалар ялын оештыруның төп максаты да, балаларның укудан тыш вакытларын файдалы һәм кызыклы итеп үткәругә юнәлдерелгән. Куйган максатыбызга ирешү өчен балалар ялын оештыруны 5 юнәлештән чыгып алыш барабыз: - танып-белү юнәлеше. Патриотик тәрбия бирү. - уку эшчәнлеге - культурамасса эше - хезмәт эшчәнлеге һәм тимурчылык - спорт эшчәнлеге Балалар оешмасы эшчәнлегенең максаты: - һәр балага күцеленә ятышлы нинди дә булса бер өлкәдә үз сәләтен нәтижәләрәк файдалану мөмкинлеге тудыру, яштәшләре белән ярдәмләшеп эшләвен тәэмин итү, укучыларның иҗади активлыгын үстерү; -мөмкин кадәр күбрәк

уучыны оешманың эшенә, планлаштыруға һәм чарапарга, уен- конкурсларга, ярышларга тартып баланы шәхес буларак үстерү; -мөстәкыйль эшләргә өйрәтү; -бер- берсенә, өлкәннәргә, кечкенәләргә хөрмәт тәрбияләү, үзара дуслык булдыру.

Төп бурычлар:

1. Оешма эшенә барлық уучыларны да катнаштыру.
2. Оешманың күмәк эшләре аша балаларның әйләнә -тирәне танып белүләренә һәм анда үzlәренең урыннарын табуга ирешү.
3. Оешма эшен, уеннар оештыруды мөмкин кадәр күбрәк уучыларны тарту. 4. Балаларның практик осталыкларын арттыру.
5. Балаларны иҗади һәм мөстәкыйль эшләргә өйрәтү.
6. Дөрес ял итәргә, буш вакытларын дөрес үткәрергә ярдәм итү.
7. Уен эшчәнлеге аша балаларның яхшы сыйфатларын, сәләтләрен ачыклау. 8. Үzlәренең һәм иптәшләренең уңышларын дөрес бәяләргә, бер – берсенә ярдәм итәргә өйрәтү.
9. Үз исеменең кадерен белү, оешманың аbruен саклау.

Программаны тормышка ашыру ысуллары

Тәрбияләү ысуллары: • уучылар үзидарәсе киңәшмәләре; • әңгәмә, балаларны актив иҗади эшчәнлеккә тарту; • эш-гамәлләрен дөресләп бару;

Уқыту ысуллары: • Аңлатулы; • стимул бирә торган; • мәгълүмати- белдерүле. Эш формалары - сборлар - әңгәмәләр - кичәләр - конкурслар - пресс- конференцияләр - эзләнүләр - презентация - концертлар - күргәзмәлекләр - ярминкәләр

Программаны тормышка ашыруды катнашучылар:

Педагог-организатор, тәрбия эшләре буенча директор урынбасары, сыйныф житәкчеләре, уучылар үзидарәсе, 1-11 сыйныф уучылары, эти-әниләр.

Тормышка ашыру сроклары: 2016-2017 уку елы (сентябрь- июнь)

Программаның структурасы:

I бүлек - Эхлакый - танып белү юнәлеше. Патриотик тәрбия бирү.

II бүлек - Уку эшчәнлеге

III бүлек - Культура-масса эше .

IV бүлек - Хезмәт эшчәнлеге һәм тимурчылык

V бүлек - Спорт эшчәнлеге

Оешманың традицион чаралары:

1 сентябрь – Белем көне

15 сентябрь –ТВБ туган көне

1 октябрь- Өлкәннәр көне

5 октябрь- Укытучылар көне Көзге бал Шаяннар һәм тапкырлар бәйрәме Сөмбелә бәйрәме Уңыш бәйрәме Яңа ел

9 декабрь –Ватан геройлары көне

14 гыйнварь –Искечә Яңа ел

14 февраль- Гашыйклар көне

23 февраль- Ватанны саклаучылар көне

8 март - Халықара хатын – қыздар көне

1 апрель- Көлке көне

7 апрель- Сәламәтлек көне

9 май – Жину көне

19 май –Пионерия туган көн

25 май – Соңғы звонок

Программаның юнәлешләре буенча эчтәлеге

I бүлек - әхлакый - танып белү юнәлеше. Патриотик тәрбия биры.

1. Укучылар өчен кагыйдәләрне, мәктәп Уставын, балалар оешмасының Уставын өйрәнү.
2. Хокук бозуларга каршы профилактик эшләр.
3. Мәктәп буенча дежур тору.
4. Укучылар активы, вожатыйлар белән эш.
5. Отряд, дружина сборлары үткәрү.

6. Оешма газетасын чыгарып бару.
7. Отряд почмакларын эшләү.
8. Балалар газет-журналларына язылу. Укучыларның язмаларын газета битләрендә урнаштыру.
9. Патриотик чараптар үткәрү.

II бүлек - уку эшчәнлеге

1. Өлгереш экранын алып бара һәм начар өлгерүче классларга рейidlар ясау. 2. Уку комиссиясен сайлау.
3. Фән олимпиадаларын оештыру.
4. Китапханә белән берлектә эш оештыру, китапларны төзәтү эшләре.
5. Отрядлар арасында балалар оешмасының эшчәнлеген күрсәтүче рейтинг экранын булдыру.
6. Оешма эшчәнлегендә Сингапур структураларын куллану.

III бүлек - хезмәт эшчәнлеге һәм тимурчылык

1. Тимурчылык эшен оештыру.
2. Мәктәп территориясен төзекләндерүдә, мәктәп яны бакчасында эшләү. 3. Генераль жыештыру һәм дежур торуны оештыру.
4. Жиһазларның сакланышы һәм кабинетлардагы яшеллек учетын алып бару. 5. Обелискны чистартып тору.

IV бүлек – культура –масса эше

1. Ял кичәләре, концертлар, тематик кичәләр, тәрбияви дискотекалар үткәрү. 2. Конкурслар һәм смотрларга әзерлек.
3. Сәнгать бәйгеләрен үткәрү һәм катнашу.
4. Тәрбияви чараптар үткәрү.

V бүлек - спорт эшчәнлеге

1. Сәламәтлек көнен үткәрүне оештыру.
2. Кабинетларның санитар торышын тикшерү.

3. Наркомания, токсикомания, алкоголизм , тәмәке тартуны кисәтү буенча профилактик эш алып бару.

4. Физкульт минуткалар, тәнәфес вакытында күңелле уеннар оештыру.

5. Мәктәп күләмендә спорт ярышлары, спорт чаралары үткәрү.

Календарь-тематик планлаштыру

Уку юнәлеше.

Максат: - Укучыларның ял вакытын файдалы һәм мавықтыргыч итеп үткәру

- Укучыларда үз яштәшләре һәм өлкән буын вәкилләре белән аралашу күнекмәләрен үстерү
- Мәдәни, рухи, эстетик яктан үсешне тәэмин итү

Бурычлар:

- укучыларның ял вакытын файдалы итеп үткәрүнен асылына төшөндерү
- балаларның талантын, сәләтен үстерүдә актив эш алып бару

№	Эш төре	Вакыты	Жаваплы кеше
1.	Вожатыйлар үкүү	Чиреккә бер	Педагог – организатор
2.	Фән айлыкларында катнашу.	Ел бүе	Педагог – организатор Класс житәкчеләре
3.	Үз – узенне әдәпле тоту дәресләре үткәру.	Чиреккә бер	ЗДВР
4.	Дружина эшчәnlеге белән танышу.(Айлык эшкә нәтижә)	Айга бер	Педагог – организатор
5.	Район күләм олимпиадаларда катнашу.	Ел бүе	Фән үкүтүчиләр.
6.	Укучыларны этика- санитария кагыйдәләре белән таныштыру.	Чиреккә бер	Педагог – организатор
7.	Укучыларны эчке тәртип кагыйдәләре белән таныштыру.	Чиреккә бер.	Педагог – организатор, ЗДВР
8	Дума жыелышы (планнар белән танышу, эшләгән эшкә отчет)	Чиреккә бер	ЗДВР
9	Атналык үкуга нәтижә: йөрөш , өлгереш .	һәр шимбә	Педагог – организатор

Танып белү юнәлеше

Максат: - Белем һәм танып белү эшчәnlеге аша укучыларны киләчәк тормышка әзерләү, укучының тирә-юнъне өйрәнү сәләтен үстерергә, кеше белән аралашырга өйрәту .Яшь буында әхлак нормалары

формалаштыру, гражданлық активлығын үстеру. Югары әхлакый хокукка ия шәхес бұлып үсәргे ярдәм итү.

Бурычлар:

- төрле өлкә кешеләренең әшчәнлеге белән таныштыру
- укучыларның сәләтен ачуга омтылышны арттыру
- хокукый аң тәрбияләү
  - укучыларның тәртибен юридик нормалар күрсәтмәләренә туры килерлек итеп корырга ярдәм итү

№	Әш төре	Вакыты	Жаваплы кеше
1.	Отрядларда сбор үткәрү “ Безне бөек әшләр көтә” – 5 кл. , “ Минем яраткан һөнәрем ”-6 кл , “Ярдәмләшеп яшик”- 7 кл , “ Сәламәтлек зур байлық ”- барлық классларда да .	Айга бер	Педагог – организатор Дружина советы рәисе – Мубаракзянова Ф. -10 класс укучысы
2.	Дружина сборы үткәрү “ Туган көненә котлы булсын ” , “Без инде зурлар”	Ярты елга бер	Педагог – организатор
3.	Муса Жәлил туган көнне билгеләп үтү. (Әдәби кичә)	15 Февраль	Татар теле укуытучылары
4	“ Безне бөек әшләр көтә” 5 сыйныфта сбор	15 Сентябрь	Педагог – организатор
5.	«Хәтер көнен» билгеләп үтү. (кичә)	Октябрь	Педагог – организатор
6	Өлкәннәр көне. (әдәби кичә)	Октябрь	Педагог – организатор, ЗДВР
7	“Әниләр көне” үткәрү. (әдәби кичә)	Ноябрь	Педагог – организатор
8	Бөтендөнья СПИДка каршы көрәш көнен билгеләп үтү. (әңгәмә)	Декабрь	ЗДВР
9	“Ватанның саклауучылар” көнен үткәрү. (Әдәби кичә)	Февраль	Педагог – организатор,
10	Очрашу кичәсе (Әдәби кичә)	Февраль	ЗДВР
11	“Туган тел” кичәсе үткәрү.	Февраль	Татар теле укуытучылары.
12	Театр көнен билгеләп үтү. (кичә)	Март	Класс житәкчеләре.

8	Сәламәтлек көнен билгеләп үтү.	Апрель	Класс житәкчеләре.
9	Космонавтика көнен билгеләп үтү. (рәсем конкурсы)	Апрель	Рәсем уқытучылары
10.	Тылда хезмәт иткән әбиләргә булышу.	Ел бүе	Педагог – организатор, Варис класслар.
11	7 апрель –“Спорт – сәламәтлек” көненә . (Рәсем конкурсы)	Апрель	Педагог – организатор,
12	Г. Тукай туган көнне билгеләп үтү. (Экскурсия)	Апрель	Педагог – организатор,
13	Яшьләр көнен билгеләп үтү. (Кичә)	Апрель	Класс житәкчеләре.
13	"Гайлә" көнен билгеләп үтү. (Гайлә бәйрәме үткәру)	Май	Педагог – организатор, ЗДВР
14	Вафат булган ветераннарын каберләрен чистарту.	Сентябрь , май.	Педагог – организатор, Укучылар үзидарәсе членнары
15	Ветераннар белән очрашулар үткәру. (Әдәби кичә)	7-8 Май	Педагог – организатор,
18	Наркоманиягә каршы көрәш көне. (рәсем конкурсы)	Июнь	ЗДВР

Хезмәт юнәлеше

Максат: - Хезмәт юнәлеше буенча әшне оештыру

-Укучыларда хезмәткә карата хөрмәт тәрбияләү

- Ярдәмчеллек сыйфатларын нығыту

- Куркынычсызлык қагыйдәләрен саклау

Бурычлар:

-план нигезендә әшне башкару

-укучыларда хезмәткә карашны үстерү

-хезмәткә мәхәббәт тәрбияләү

№	Эш тәре	Вакыты	Жаваплы кеше
1.	Ялгыз әбиләргә булышу.	Ел бүе	Педагог – организатор,

			6 сыйныф укучысы – Мингазова Г.
2.	Мәктәп бакчасында ағач утырту, чистарту, чүп үләннәреннән арындыру	Сентябрь – октябрь, май.	Педагог – организатор, класс житәкчеләре
3.	Макулатура жыю	Октябрь	Педагог – организатор
4.	Нарат күркәсе жыю.	Октябрь	Педагог – организатор
5.	Китап, дәфтәрләрнең чисталыгын тикшерү.	Айга бер	Педагог – организатор
6.	Өмәләрдә катнашу.	Чиреккә бер	Педагог – организатор
7.	Мәктәп чисталыгын тикшерү.	Ел буе	Дежур уқытучы. Педагог – организатор
8	Мәктәп күләмендә дежур тору.	Ел буе	Дежур уқытучы.
9	Нарат бөрсесе жыю	Май	Педагог – организатор
10	Дару үләннәре жыю, районга тапшыру	Ел буе	Педагог – организатор

Мәдәният юналеши.

Максат: - Белем һәм танып белү эшчәнлеге аша укучыларны киләкәк тормышка әзерләү, укучының тирә-юнынә өйрәнү сәләтен үстерергә, кеше белән аралашырга өйрәту

Бурычлар:

- төрле өлкә кешеләренең эшчәнлеге белән таныштыру
- укучыларның сәләтен ачуга омтылышны арттыру

№	Эш торе	Вакыты	Жаваплы кеше
1.	«Белем бәйрәме» (әдәби кичә)	1 -Сентябрь	Педагог – организатор,
2.	«Көзге бал» кичәсе үткәрү. (кичә)	Сентябрь	Педагог – организатор,
3	“Куркынычсызлык тәгәрмәче” (район күләм	Сентябрь	Физ-ра уқытучысы

	ярыш)		
4	“ Сез иң гүзәл кеше икәнсез” (Әдәби кичә)	Октябрь	Педагог – организатор
5	“ Сезнең тормыш үзе батырлық” (өлкәннәр көненә әдәби кичә)	Октябрь	Педагог – организатор
6.	«Котлы булсын, Яңа ел!» кичә үткәру	Декабрь	Педагог – организатор, ЗДВР
7.	«Булдықлы егетләр» кичәсе үткәру	Февраль	Педагог – организатор, Физ-ра уқытучысы
8.	«Кояш гомере телим мин, әнием сиңа» кичә үткәру	Март	Педагог – организатор
9.	«Озын толым» кичәсе үткәру	Март	ЗДВР
10	«Нәүрүз» бәйрәме (кичә)	Апрель	Педагог – организатор
11	1 май бәйрәме үткәру.	Май	Класс житәкчеләре.
12	«Жиңү безгә жиңел бирелмәде» (кичә үткәру)	Май	Педагог – организатор
13.	«Сау бул мәктәп –безне юл көтә» кичә	Май	Педагог – организатор
14	«Минем яраткан уқытучым» - рәсем конкурсы	сентябрь	Педагог – организатор, рәсем уқытучылары
15	"Я – гражданин России" (рәсем конкурсы)	Январь	Педагог – организатор
16.	«Сәламәтлек -ин зур байлық» театр айлығында катнашу	Февраль	Педагог – организатор
17	«Настоящие парни» спортивная игра	Сентябрь	Педагог – организатор, Физ-ра уқытучысы
18	“Алтын каләм» конкурсында катнашу. (инша конкурсы)	Апрель	Педагог – организатор
19	«Балалар жыр һәм бию» фестивале. (мәктәп күләм)	Ноябрь -декабрь	Педагог – организатор, жыр уқытучысы
20	Фестиваль: «Йолдызлық»	Ноябрь	Педагог – организатор, жыр уқытучысы
21	“Түкай эзләре буйлап” поход	Март	Педагог – организатор
22	“Яхшылық кыл” акциясендә катнашу	Февраль	Педагог – организатор

23	“Замечательный вожатый”	Март	Педагог – организатор, ЗДВР
24	«Минем яраткан үкүтүчүм» - шигырь конкурсы	Сентябрь	Педагог – организатор, рәсем үкүтүчүлөрү

Йомгаклау (көтөп алган нәтижәләр)

Мәдәният юнәлеше.

Бурыч: Мәктәп һәм район күләмендә оештырылган фестиваль -конкурсларда актив катнашу.

Мәдәния юнәлеше буенча мәктәптә бик күп эшләр башкарылды: ”Белем бәйрәме” – 11 укучы катнашты . Бәйрәмгә укучылар әзерлек белән килгәннәр иде. Эти - әниләр, район вәкилләре , колхоз житәкчеләре үзләренең теләкләрен , истәлекле бүләкләрен нәни дусдарыбызга тапшырдылар. Өлкәннәр көненә “ Өлкәннәрне хөрмәт итик” дигән темага укучылар чыгыш ясады. “Укытучым минем”, “Уңыш бәйрәме”, “Көзге бал”, “Яңа елда –кунакта”, “ Эти - әни , мин тату гайлә” гайлә бәйрәме зур әзерлек белән үтте. Бөек Жинүнен 70 еллыгына тирән эчтәлекле стенд, тыл ветераннары турында китап чыгарылды. . “Хуш киләсөн Яңа ел!”, “Әниләр көне” кичәләре эти - әниләр һәм тамашачылар тарафыннан уңай бәяләнде.

Халыкара Туган тел көненә багышланган әдәби – музыкаль иртә үткәрелде, анда 8, 9 класс укучылары катнашты.

“23 февраль- Ватаннынны саклаучылар көне” уңаеннан “ Ягез әле, егетләр!”, “ Күңелле стартлар” уены оештырылды. “ Кошлар көне”, “ 8 – март” бәйрәме, “Гашыйклар көне”, “Сабантуй “ “Соңғы қынгырау”, башлангыч сыйныфлар арасында “Спорт гайләсе “бәйрәмнәре үткәрелде, стена газеталары чыгарылды. Муса Жәлилнен , Габдулла Тукайның туган көннәренә багышланган иртәләр аерым план нигезендә үткәрелде. Укучылар белән “Актив года “ акциясендә катнашып – 3 урынга лаек булдык.

Нәтижә: Сәләтле укучыларга игътибарны көчәйтөргә, сәләтләрен үстерү өстендә нәтижәле эш алыш барырга.

Эхлакый – танып белү юнәлеше

Бурыч: Эхлакый сыйфатлар турында дамии сөйләшүләр алыш бару, укучыларның әхлаклылык сыйфатларын үстерү.

2016– 2017 уку елында эхлакый танып белү юнәлеше буенча 15 сентябрь Татарстан Варислар туган көн уңаеннан сбор үткәрелде. “ Без –эзтабарлар” 1 сыйныф укучыларын – Эзтабарлар берлегенә кабул итү сборында 23 укучы катнашты. Пионерия туган көнне мәктәп күләмендә 5 сыйныф укучыларын Татарстан Варислар берлегенә кабул итү сборында 39 укучы катнашты.

Башлангыч сыйныф укучылары белән Бөек шагыйрь Габдулла Тукая музеена сәяхәткә бардык. Укучыларга сәяхәт бик охшады. Алар үзләренә бик күп кирәккә мәгълүмат алдылар.

Өлкән класс укучылары белән профессия сайлау турында энгәмәләр, профотряд сборлары үткәрелде.

Авыл фельдшерлары белән “ Сәламәтлек” темасына сөйләшүләр алыш барылды. Һәр отрядта “ Сәламәтлек –зур байлық, Сәламәт булыйк, Сәламәт тәндә- сәламәт абыл” дигән темаларга сборлар үткәрледе.

7 аперль – сәламәтлек көне аерым план нигезендә үтте.

Нәтижә: Укучыларның сборларга йөрешенә нык игътибар итәргә.

Спорт юнәлеше.

Бурыч: Балаларның сәламәтлеген нығытуу максатыннан спорт чараплары оештырырга, актив катнашырга.

“ Сәламәт тәндә- сәламәт абыл” дигән темага һәр класста тәрбия дәресләре үткәрелде. Һәр көнне дәрес башланырга 15 минут кала сәләмәтлек дәресләре үткәрелде. Февраль аенда спорт атналыгы үтте.

“ Күркүнчесизлүк тәгәрмәче” исеме астында спорт ярышларында катнашып призлы урыннар алдык. Волейбол, Баскетбол , футбол ярышларында актив катнаштык.Көзге , кышкы, язғы спартакиадада катнаштык. “Ягэз әле, егетләр”, “Спорт гайләсө” бәйгеләре әзерлекле , тирән эчтәлекле үтте. Укучылар район күләмендә үткәрелгән “Кул көрәш” ярышында актив катнашып призлы урынга лаек булдылар.

Нәтижә: Төрле чараплар аша укучыларда спортка карата кызыксыну уятырга.

Хезмәт юнәлеше.

Бурыч: Укучыларны иҗади хезмәттәшлеккә тарту, хезмәткә үңай караш тәрбияләү.

2015 – 2016 уку елында түбәндәгө эшләр эшләнелде. Тимурчылык штабы ялгыз әбиләргә ярдәм итү, хәлләрен белү, су ташу, кар көрәү, эшләрен эшләделәр. Туган колхозыбызга бәрәңгә алуда булыштылар. Сугышта вафат булган ветераннарың каберләрен чистарттылар . Укучылар көл жыю өмәсендә дә актив катнаштылар. Мәктәп бакчасында оештырылган өмәләрлә укучылар актив катнаштылар.

Мәктәп күләмендә рәсем конкурслары оештырылды. Һәр сыйныфта әдәплелек, өлкәннәргә һәм ятимнәргә ярдәм итүгә багышланган темалар астында тәрбия дәресләре (“ Минем яраткан укытучым”, “Укытучы гайләсө ”, “Ягымлы сүз”, “Безнең тату гайлә ” , “Спорт гайләсө” h.б.) үткәрелде.

“Спорт гайләсө” акциясе мәктәптә бик оешкан төстә башланып китте. Югары Кибәхүжа урта мәктәбенде әлеге тема астында күп кенә эшләр эшләнде. Югары Кибәхүжа һәм Максабаш авылларындагы ярдәмгә мохтаж әби-бабайларны барлап, һәрберсенә берәр класс беркетелде. Сугыш һәм тыл ветераннарына, өлкән яштәге һәм ялгыз яшәүче кешеләргә укучылар актив рәвештә ярдәм итәләр. Өй һәм каралты тирәсендә кар көрәү, өй жыештыру, кибеттән ризык алыш кайту һәм башка күшүлгән эшләрне башкараплар. Максабаш авылында ялгыз яшәүче Нигматзянова Хәнүзә апага 9 сыйныф укучылары утын әзерләүдә булыштылар.

Уку елы башында укучылар кышлаучы кошларга жимлекләр ясап элгән булсалар, яз житкәч жылы яктан кайтучы кошларга оялар ясап элделәр.

Май аенда укучылар ярдәмендә сугыш һәм тыл ветераннарының каберлекләре чистарттылды.

Жину бәйрәмendә сугыш һәм тыл ветераннары каршында бәйрәм концерты оештырылды.

Укучылар берлеккә кергәндә үк Варисларның законнарын төгәл үтәргә дип сүз биргәннәр иде. Оешманың өченче законы : “Варис – тугрылыкли иптәш, олыларга һәм кечкенәләргә булыша, беркемне дә авырлыкларда ялгыз калдырмый”,-дип өйрәтә. Ягымлы сүз дөньяны яктырак һәм шәфкатылерәк итә. Мәрхәмәтле эшләр ярдәмгә мохтаж кешеләргә киräк ул. Әгәр башкаларның сина мөнәсәбәте әйбәт булуын теләсән, узен дә аларга карата рәхимле бул! Шуна күрә варислар

авыруларга, гарипләргә, ялғыз картларга һәм ярдәмгә мохтаж сабыйларга һәрвакытта да ярдәм кулы сузалар. Укучылар игелеклелек традициясенә таянып эш алып баралар.

5 сыйныфлар – Суфия , 6 сыйныфлар – Хасанова Мәрьямбикә , 7 сыйныфлар - Халисә әбиләргә булышалар. Алар атнага 2 тапкыр : сишәмбө, жомга көннәрендә баралар. Укучылар : Өй һәм каралты –кура тирәсендәге карларны көрәү, өй жыештыру, су китерү, кибеттән кирәк эйберне алып кайту, идән себерү, тузан сөртү, утын кисү, яру, кертеп урнаштыру эшләрен башкардылар.

Укучылар мәктәп һәм район құләмендә үткәрелгән олимпиадаларда катнаштылар. Құп кенә укучылар призлы урыннар алдылар. Мәсәлән, Исламов Ф., Хазиева А. , Афзалова Ә.

Укытучылар: Ибраева Р.З., Миңтахова С.Г. , Низамутдинова В.А.

Нәтиҗә: Сәләтле укучыларга игътибарны көчәйтергә, сәләтләрен үстерү өстендә нәтижәле алып барырга.

Кулланылган әдәбият:

1. “Галстуклылар иле” программы
2. Новое о теории и методах работы с детскими организациями
3. “Мирас юлы” программы
4. “Эзтабар юлдашы” программы
5. “Класс бердәмлеке” программы
6. Мин бәйрәмнәр яратам. К.В.Закирова. Татарстан китап нәшрияты. 2009.
7. Онытылмас мәктәп еллары. Казан.2005.
- 8.Бәйрәмнәр бәйләме. “Мәгариф” нәшрияты.2005.
9. Хәерле көн, уқытучы! Казан. 2004.
10. Көмеш тарак. Галимҗан Гыйлманов. Татарстан китап нәшрияты. 2000.
11. Могжизалы мәктәп сәхнәсе. “Мәгариф” нәшрияты. 2003.